

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Hans Schedin, Finansinspektionen, Box 7831, 103 98 Stockholm.
Beställningsadress: Fakta Info Direkt, Box 6430, 113 82 Stockholm. Tel. 08-587 671 00, Fax 08-587 671 71.
ISSN 1102-7460

FFFS 2000:5

Finansinspektionens allmänna råd om teckningsrisker och återförsäkringsrisker i försäkrings- bolag;

beslutade den 30 maj 2000.

Finansinspektionen lämnar följande allmänna råd.

Inledning

Dessa allmänna råd avser hantering av teckningsrisker och återförsäkringsrisker i försäkringsbolag. De omfattar såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring och avgiven återförsäkring. De allmänna råden behandlar i huvudsak skadeförsäkring, men avser i tillämpliga delar all slags försäkring.

Teckningsrisker och återförsäkringsrisker avser dels renodlade försäkringsrisker, dels risker som kan uppstå i den administrativa hanteringen. De allmänna råden behandlar båda dessa slag av risker, vilka inte är förutsedda vid premiesättningen.

System för identifiering, kontroll och uppföljning av risker kan utformas på olika sätt i olika institut. De allmänna råden är därför generellt utformade och kan rymma olika lösningar. För t.ex. försäkring som grundar sig på kollektivavtal är 4, 7 och 8 §§ endast delvis tillämpliga.

Utgångspunkten för dessa allmänna råd är kravet i 2 kap. 3 §, 3 kap. 2 § och 19 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (1982:713) att verksamheten i ett försäkringsbolag bedrivs i enlighet med försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar försäkringsbolagets verksamhet.

Definitioner

1 § I dessa allmänna råd avses med

- *cedent*: direktförsäkringsbolag som hos annat försäkringsbolag återförsäkrar större eller mindre del av sin direktförsäkringsaffär,

- *retrocedent*: försäkringsbolag som hos annat försäkringsbolag återförsäkrar större eller mindre del av sin mottagna återförsäkringsaffär,

- *EML (Estimated Maximum Loss)*: den maximala skada som vid en och samma skadehändelse bedöms kunna drabba ett försäkringsobjekt (eller flera objekt vid *kumul*),

- *EML-genombrott*: skada som blev större än vad som bedömdes vid EML-beräkningen,

- *kumul*: risk för sådan skada som betingas av riskkoncentration, t. ex. genom att flera försäkringsobjekt ligger så nära varandra att försäkringsgivaren vid en och samma skadehändelse riskerar att drabbas av skada på samtliga eller mer än ett sådant objekt, och

- *motorvalsrisk*: effekt av sådan utformning av premiesättningen att dåliga risker gynnas på bättre riskers bekostnad, vilket bl.a. medför att riskgruppens samlade skadeutfall efter hand försämras.

Styrning

2 § Styrelsen bör fastställa riktlinjer (policy) som överensstämmer med bolagsordning och verksamhetsmål. Riktlinjerna bör omfatta såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring, och bör inom ramen för bolagets verksamhet syfta till en tillfredsställande riskspridning och en i övrigt lämplig sammansättning av försäkringsbeståndet med hänsyn till bolagets solvens.

Styrelsen bör när det gäller avgiven återförsäkring fastställa ett återförsäkringsprogram som är avpassat till bolagets egna risktäckningsresurser och som i övrigt överensstämmer med bolagets verksamhet och riktlinjer för tecknande av försäkring.

Oförutsedda risker bör så långt som möjligt minimeras genom de riktlinjer och regelsystem för försäkringshanteringen som upprättas i försäkringsbolagen.

Riktlinjerna bör fortlöpande ses över och anpassas till förändringar som berör bolagets verksamhet.

Teckningsrisker

3 § Oförutsedda risker kan uppstå på grund av brister vid tecknande av försäkring. Bristerna kan medföra dålig riskspridning eller för stor riskkoncentration inom vissa branscher. Bristerna kan också få till följd att risker felkategoriseras och därmed åsätts premier som är beräknade att täcka risker av annan typ av försäkringsbestånd. En felkategorisering kan dessutom medföra felaktig återförsäkring och därmed högre självbehåll än vad som avsetts.

Oförutsedda risker kan även uppstå om det vid tecknande av försäkring inte säkerställs att återförsäkringsavtäckning finns i den utsträckning som förutsätts i återförsäkringsprogrammet.

Teckningsinstruktioner

4 § Styrelsen bör se till att det för varje försäkringsklass eller riskgrupp finns teckningsinstruktioner som överensstämmer med riktlinjerna. Teckningsinstruktionerna bör omfatta följande:

Teckningslimiter och beslutsordningar

Teckningsinstruktionerna bör omfatta generella teckningslimiter inom alla de områden som teckningsinstruktionerna omfattar. Instruktionerna bör också omfatta:

- maximalt bruttoåtagande per risk, bedömd maximal skada (estimated maximum loss EML), där hänsyn tas bl.a. till bolagets solvens, likviditet och den återförsäkringskapacitet som bedöms vara tillgänglig,

- självbehållsgräns per försäkringsklass, riskgrupp eller enskilda risker som överensstämmer med bolagets återförsäkringsprogram,
- beslutsordningar för tecknande av försäkringar, och
- individuella teckningslimiter med beaktande av enskilda befattningshavares ansvarsställning och kompetens.

Registrering av försäkringar

5 § Bolaget bör upprätta system och rutiner för registrering av samtliga försäkringar. Registrering bör ske utan dröjsmål. Av teckningsinstruktionerna bör framgå vilka rutiner bolaget har fastlagt för registrering av försäkringar.

Bolagets teckningsinstruktioner bör utformas så att registrering av tecknade försäkringar säkerställs.

Av registreringen bör det framgå försäkringstyp, engagemangets storlek, EML-belopp, självbehåll samt återförsäkring. Systemet bör vara uppbyggt så att en effektiv kumulbevakning kan upprätthållas. Vidare bör systemet vara uppbyggt på ett sådant sätt att nödvändiga uppgifter för att ta fram en riskprofil i försäkringsbeståndet finns tillgängliga.

Hantering av försäkringsakter

6 § Teckningsinstruktionerna bör ange den dokumentation som skall finnas i försäkringsakter av förhållanden som är relevanta för bedömningen av försäkringsengagemang. Instruktionerna bör även ange hur försäkringsakter skall förvaras.

Vid förvaring av försäkringsakter bör hänsyn tas till försäkringsavtalets längd och tid för slutgiltig skadereglering efter inträffad skada.

Försäkringsakter bör förvaras på ett betryggande och säkert sätt.

Riskbedömning

7 § För varje försäkringsklass eller riskgrupp gäller att teckningsinstruktionerna i fråga om riskbedömning bör omfatta

- instruktioner och riktlinjer i fråga om riskbedömning,
- instruktioner för uppföljning och förnyelse av försäkringsengagemang,
- definition av vad som inom bolagets verksamhetsområde betraktas som kumulrisk,
- instruktioner och riktlinjer för hantering av kumulrisk, och
- instruktioner och riktlinjer för hantering av moturvalsrisiker.

För skadeförsäkring (försäkringsklass 1 - 18) gäller att teckningsinstruktionerna bör omfatta följande i fråga om riskbedömning:

- hantering av enskilda risker av sådan storlek att det faktiska självbehållet vid eventuella EML-genombrott eller kumulerande skadefall, riskerar att överstiga det i

bolaget tillämpade högsta självbehållet eller vad som angivits om maximalt självbehåll i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, och

- nivå för eventuell riskavtäckning genom fakultativ återförsäkring.

Vidare bör i fråga om skadeförsäkring iakttas att försäkringsengagemang där fakultativ återförsäkring krävs inte slutgiltigt bör accepteras förrän återförsäkringsavtäckning kan anses vara säkerställd.

Vid tecknande av försäkringar med lång avvecklingstid, bör i teckningsinstruktionerna beaktas de särskilda risker som sådana försäkringar medför.

För kredit- eller borgensförsäkring (klass 14 - 15) bör särskilt beaktas:

Erhållna panter i kredit- eller borgensförsäkringsengagemang bör inte kunna ersätta återförsäkringsavtäckning om det faktiska självbehållet därmed riskerar att överstiga det maximala självbehåll som angivits i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

Vid riskbedömning av lånegarantier inom kreditförsäkring bör beaktas svårigheten att avveckla sådana försäkringsengagemang utan att försäkringsfall uppstår, vilket förlänger engagemanget.

För mottagen återförsäkring inom respektive försäkringsklass eller riskgrupp gäller vad som ovan nämnts i fråga om direkt försäkring. Dessutom bör teckningsinstruktionerna i fråga om mottagen återförsäkring omfatta följande:

- hur återförsäkringsavtal skall utformas,

- bedömning av motparters (cedenters eller retrocedenters) soliditet och betalningsförmåga,

- beaktande av den mottagna försäkringsriskens andel av riskens totalomfattning och den faktiska riskexponering som denna andel medför, och

- system för återkoppling till den avgivna återförsäkringen för undvikande av ökade risker i samband med upprepad retrocession.

Premiesättning

8 § Bolaget bör när det gäller premiesättning i standardiserade premieberäkningssystem, upprätta rutiner för en kvalitetssäkring av premiesättningen.

För skadeförsäkring (försäkringsklass 1 - 18) gäller dessutom i fråga om individuell, icke standardiserad premieberäkning i enskilda försäkringsengagemang, att teckningsinstruktionerna bör omfatta följande moment:

- premiargument baserade på försäkringstekniska bedömningar och deras inverkan på premiekalkylen, och

- premiargument betingade av kommersiella hänsyn, t.ex. rabatter på grund av konkurrenssituation eller dylikt.

Försäkringar förmedlade av försäkringsmäklare

9 § Bolaget bör upprätta riktlinjer som innehåller villkor för att bolaget skall acceptera försäkringar som förmedlas av försäkringsmäklare. Dessa riktlinjer bör omfatta en kontroll av att mäklaren är registrerad hos Finansinspektionen för den försäkringsklass som förmedlas samt att mäklaren har en ansvarsförsäkring av den omfattning som krävs.

Bolaget bör vidare i fråga om försäkringsengagemang förmedlade av försäkringsmäklare göra en egen bedömning av den bakomliggande riskbeskrivningen. EML-beräkningar tillhandahållna av försäkringsmäklare bör alltid prövas av bolaget.

Om försäkringar som förmedlas av försäkringsmäklare omfattar villkor som skiljer sig från de villkor som normalt gäller för bolagets försäkringar, bör en särskild bedömning göras av de ökade risker detta kan medföra.

Återförsäkringsrisker

10 § Oförutsedda återförsäkringsrisker kan uppstå på grund av otillräckligt, felaktigt eller bristande återförsäkringsskydd. Sådana risker kan t. ex. uppstå om försäkringsbolagets återförsäkringsprogram inte överensstämmer med den verksamhet som bolaget driver.

Bristande kommunikation mellan försäkringsbolag och återförsäkrare kan även förorsaka oförutsedda återförsäkringsrisker exempelvis genom bristande kongruens mellan försäkringens originalvillkor och återförsäkringsavtalets villkor.

Återförsäkringsprogram

11 § Återförsäkringsprogrammet bör omfatta

- en förteckning över bolagets ikraftvarande återförsäkringsavtal inklusive, i förekommande fall, koncernåterförsäkringsavtal där självbehåll och limiter anges,
- principer för återförsäkringsavtäckning inom respektive försäkringsklass eller riskgrupp med beaktande av vad som i bolaget har definierats som "en och samma risk" samt "kumulrisk",
- självbehållsgräns inom respektive försäkringsklass eller riskgrupp. I skadeförsäkringsbolag bör vid fastställande av självbehållsgräns beaktas vad som angivits om maximalt självbehåll i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkrings-tekniska beräkningsunderlaget,
- allmänna riktlinjer för val av återförsäkrare, och
- riktlinjer för avgivande av återförsäkring inom koncerner och grupper där bolaget själv ingår.

Avgiven återförsäkring

12 § Bolaget bör utfärda instruktioner för hantering av den avgivna återförsäkringen vilka överensstämmer med bolagets återförsäkringsprogram och instruktioner för tecknande av försäkring. Dessa instruktioner bör omfatta

- en bedömning av återförsäkrares soliditet och betalningsförmåga (security),
- en utformning av återförsäkringskontrakt och återförsäkringsavtal, och
- ett rapporterings- och avräkningsförfarande (system för säkerställande av rapportering till återförsäkrare).

Vid avgiven återförsäkring bör, för undvikande av för höga självbehåll, instruktioner utfärdas för hantering av eventuella EML-genombrott.

Rapportering

13 § Styrelsen bör se till att det finns informationssystem som på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt tillhandahåller relevant information om tecknade försäkringar och de därmed sammanhängande riskerna.

Styrelsen bör vidare se till att den, och övriga för verksamheten ansvariga personer eller organ, regelbundet erhåller relevant information ur informationssystemen.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 juli 2000, då Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1995:48) om hantering av teckningsrisker och återförsäkringsrisker i försäkringsbolag skall upphöra att gälla.

CLAES NORGRÉN

Ingrid Gavrell Ullman
(Försäkringsmarknadsavdelningen)